

Podstatné mená - skloňovanie

Podstatné meno alebo substantívum je slovný druh, plnovýznamové slovo označujúce (na rozdiel od ostatných slovných druhov) „samostatne existujúce/chápané“ veci a javy.

Rozdelenie podstatných mien

1. **Všeobecné** názvy skupín predmetov (otec, pes, smrek, ministerstvo, ulica, škola)
2. **Vlastné** vlastné mená (Peter, Dunčo, Ministerstvo školstva Slovenskej republiky, Ulica SNP)
1. **Konkrétne** majú hmotnú povahu (voda, stôl, drevo, chlapec)
2. **Abstraktné** sú nehmotné, pomenúvajú vlastnosti, deje, abstraktné javy, duševné stavy (dobro, láskavosť, beh, dych, myšlienka, hnev)

Určovanie gramatických kategórií

1. **rod** mužský, ženský, stredný
2. **číslo** jednotné (singulár), množné (plurál)
3. **pád** nominatív, genitív, datív, akuzatív, lokál, inštrumentál
4. **vzor** chlap, hrdina, dub, stroj, žena, ulica, dlaň, kosť, mesto, srdce, vysvedčenie, dievča, kuli, gazdiná
5. **životnosť (v mužskom rode)** (sokol sťahovavý, smrek obyčajný)
životné (osoby a zvieratá v sg.) **neživotné** (ostatné)

Vzory podstatných mien

mužský rod	životné	zakončené na spoluhlásku alebo -o	chlap
	neživotné	zakončené na -a	hrdina
		zakončené na tvrdú alebo obojakú spoluhl.	dub
ženský rod	samohláskové	zakončené na mäkkú spoluhlásku	stroj
		pred "a" tvrdá alebo obojaká spoluhl.	žena
	spoluhláskové	pred "a" mäkká spoluhláska	ulica
		v G sg. prípona -e	dlaň
		v G sg. prípona -i	kosť
stredný rod	zakončené na -o	mesto	
	zakončené na -e	srdce	
	zakončené na -ie	vysvedčenie	
	zakončené na -a, -ä	dievča	

- **vzor gazdiná** -slová gazdiná, stryná, ujčíná, testiná, šľachtičná, kňažná, princezná, kráľovná, cárovná, cisárovná

- podstatné mená **mat'** a **pani** majú osobitné skloňovanie

Vzory pomnožných podstatných mien

zakončenie v N sg. zakončenie v L sg.

-y (Piešťany)

-och (v Piešťanoch, v kúpeľoch)

-e (kúpele)

-y (Tatry)

-ách, -ach (v Tatrách), -iach (v nohaviciach)

-e (nohavice)

-á, -a (plúca)

-ia (prsia)

rod vzor

mužský dub

mužský stroj

ženský žena

ženský ulica

stredný mesto

stredný srdce

Vzory zvieracích podstatných mien mužského rodu

1. chlap

všetky v jednotnom čísle

2. dub

v množnom čísle tie, ktoré sú zakončené na tvrdú alebo obojakú spoluhlásku (holuby, orly)

3. stroj

v množnom čísle tie, ktoré sú zakončené na mäkkú spoluhlásku (ježe, medvede)

4. p.m. vlk, pes, vták

v množnom čísle sa môžu skloňovať ako životné (chlap) alebo neživotné (dub) (napr. poľovnícke psy, poľovnícki psi)

POZOR! Ak sa zosobňuje zvieracie p.m. na človeka, skloňuje sa ako životné (Štúrovci boli smelí orli.)

Vzory cudzích podstatných mien

1. chlap

grécke a latinské p.m. (životné) s príponami **-as, -os, -es, -us, -is** (Sofokles- od Sofokla) a cudzie priezviská s príponami **-o, -ó, -u, -ú**, a nemé **-e** (Galileo-od Galilea, Molière-od Moliéra)

2. dub

cudzie p.m. (neživotné) s príponami **-us, -os, -es** (realizmus-o realizme)

3. kuli

všeobecné p.m. (životné) a priezviská s príponami **-i, -í, -y, -ü, -e, -é, -ö, -ä, -ě** (Pálfy-od Pálfyho-Pálfyovia)

4. žena

p.m. (ženského rodu) s príponami **-ea, -oa, -ua** (idea- dve idey)

5. ulica

p.m. (ženského rodu) s príponami **-ia, -ya** (Mária-od Márie)

6. mesto

p.m. (stredného rodu) s príponami **-um, -on** (gymnázium-z gymnázia, epiteton-dve epitetá)